

La dignitat de Pere Cerezo

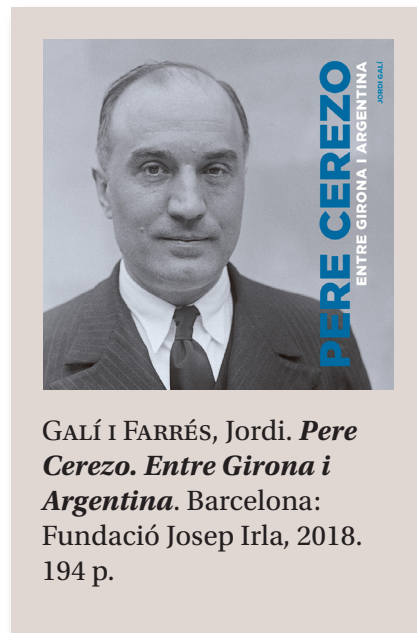
Text > PERE BOSCH

La Fundació Josep Irla, que ha tingut un paper capdavanter en la recuperació de la memòria republicana, acaba d'editar una biografia dedicada a Pere Cerezo, que va ser el penúltim alcalde de la Girona republicana. La vida de Cerezo transcorre entre un costat i l'altre de l'Atlàntic, entre Catalunya i l'Argentina, en un camí d'anada i tornada marcat per la precarietat econòmica i l'exili polític; dues circumstàncies difícils que van definir el tarannà de Pere Cerezo i que, de fet, són ben presents en el moment actual. Quan la seva família va arribar a Girona des de l'Argentina, va arrelar amb força i es va convertir en «més gironí que els que hi havíem nascut», tal com recordava Xavier Casademunt, company seu al Centre d'Unió Republicana. De la mateixa manera, quan es va veure obligat a emprendre el camí de l'exili, es va reincorporar de ple a l'Argentina, sense abandonar mai el seu compromís amb el nostre país.

L'autor ofereix una dimensió molt completa de Pere Cerezo, en la qual s'afronta la seva vida familiar, la trajectòria professional i el compromís polític. En aquest sentit, el biografat es converteix en un paradigma del procés d'aproximació a la política a principis del segle xx, gestat a mig camí de la implicació municipal i el paper en el Centre d'Unió Republicana; i, al mateix temps, de la conformació del seu

ideari, marcat pel sentiment de catalanitat i els anhels de justícia i llibertat. El llibre, però, no només ens parla de Pere Cerezo. La seva trajectòria vital, ben central a la Girona del primer terç del segle passat, es converteix en una excusa perfecta per resseguir els darrers anys del regnat d'Alfons XII, la República o la Guerra Civil, quan el biografat es va convertir en la primera autoritat de Girona. Els capítols dedicats a resseguir el període de 1931 a 1939 són, en aquest sentit, una excel·lent lliçó d'història en la qual el personatge és integrat perfectament en l'evolució política i social del període, a partir de l'anàlisi de la seva tasca com a diputat al Parlament, resseguint el seu pas per la presó després dels fets d'octubre i, lògicament, reconstruint la seva etapa com a alcalde de Girona durant la guerra.

El llibre revela no només l'esforç per rastrejar totes les fonts possibles (cal destacar, en aquest sentit, el material conservat per la família a l'Argentina, que va cedir-se a l'Ajuntament de Girona i es troba dipositat a l'arxiu de la ciutat), sinó també per interrogar amb intel·ligència cada document o bé per assumir amb modèstia i originalitat cada buit documental. Val la pena destacar, també, l'esforç per recopilar material fotogràfic, ben característic de les biografies editades per la Fundació Irla. I, per damunt de tot, l'estil

GALÍ I FARRÉS, Jordi. *Pere Cerezo. Entre Girona i Argentina*. Barcelona: Fundació Josep Irla, 2018. 194 p.

del llibre, amb una redacció fluida i original, en la qual l'historiador o bé es converteix en un protagonista més de la història (el començament del llibre, quan explica el viatge a Corrientes, resulta, en aquest sentit, ben atractiu) o bé es recrea en un llenguatge periodístic que atrapa el lector des de la primera pàgina. De ben segur que el treball de Jordi Galí, molt recomanable, ajudarà a immersir-se en una història tan apassionant com plena de dignitat.

La fosca Text > JORDI ARBONÈS, NIF

El llibre de l'Editorial Gregal parteix d'una realitat: la bèstia que roman a sota la pell. La pell és el món assumit. Josep Viñas acaba de publicar un llibre de narrativa: *La sivella*. L'escriptor defensa una idea: tothom i sobretot els mascles estem determinats per la vida. Parla d'un fet, la violència soterrada en qualsevol relació. No ho fa explícit, escriu gràcies al secret. El secret assumit en qualsevol relació quotidiana. Mediocre i assumida. L'escriptor s'atreveix a mostrar la vida rutinària, el dia

a dia de diversos personatges. Semblança atormentada i amb criteri en un territori perillós (Girona): la rutina pot acabar amb violència i dolor. Escriu, amb seny, a partir de les aigües freàtiques de la vida —sincer. La vida que explica Viñas amb els personatges que ha creat remetent al tedi de la vida, en el qual tots estem ficats; retroba la pèrdua dels herois. L'autor explica qüestions refregades i, al mateix temps, cerca una solució, algú que se salvi de la mediocritat en la vida assumida. Un

misteri. Qualsevol assassinat pel fet de ser innocu no implica cap ordre. Hi ha pocs suïcidis revolucionaris. Tot plegat forma part de la cinta contínua de la vida i de *Tokio Blues* la mort consentida. El destí que l'escriptor proposa és fosc. Juga amb la idea de la descripció austera: escriure sobre gent corrent i normal. Quin atreviment! Parla sobre la quotidianitat de la mort —rutinària percepció. Qui fa un seguici al mort? Juga, una mica, amb certa perversió amb l'objecte, la sivella. Gran idea que

Les veus poètiques de Víctor Català

Text > ROSA FONT

Sovint identifiquem l'obra de Víctor Català amb la seva prosa captivadora, enèrgica, plena de matisos i d'ombres. Però heus aquí que ens arriba de la mà del poeta Enric Casasses l'edició del *Llibre blanc*, un llibre de poemes tan carregats de vigor i d'ombres com la seva prosa. Hi batega una poesia sensual i ambiciosa, enginyosa i profunda, irònica i inquietant.

En vida de Víctor Català, es van publicar dos reculls de poemes: el *Cant dels mesos* (1903) i el *Llibre blanc*, aparegut el 1905, el mateix any que la novel·la *Solitud*. Potser és per això que la seva obra poètica va quedar eclipsada per l'obra en prosa. I què és el *Llibre blanc*? Doncs tres llibres en un de sol, *Llibre blanc* (segle XVIII), *Policromi* i *Tríptic*, que inclouen poemes de registres molt diversos: des de la poesia que neix de l'observació del pas del temps en la natura i que radiografia personatges d'extraccions socials diferents, fins a la poesia més sensual i la que satiritza la hipocresia social i un món de convencions. Perquè l'obra de Víctor Català té com a horitzó la llibertat creadora i cap norma la pot aturar.

I així, sense cap mena de fre moral ni artístic, els ulls de Víctor Català es passen, a la primera part del *Llibre blanc*, «Llibre blanc (segle XVIII)», per damunt de l'aristocràcia d'altè versallesc, convertida en objecte de la seva ironia. Com si fos un joc de miralls, Víctor Català recull la imatge que s'hi projecta per convertir-la en paraula

aparentment ingènua però punyent, en joc intranscendent i subtil però alhora mordaç. La poeta convoca el lector a observar el *frisament* amorós dels personatges, les mirades i els gestos plens de voluptuositat de marquesetes i abats que s'estimen sota els arbres, els amors adúlter d'un rei i una reina...

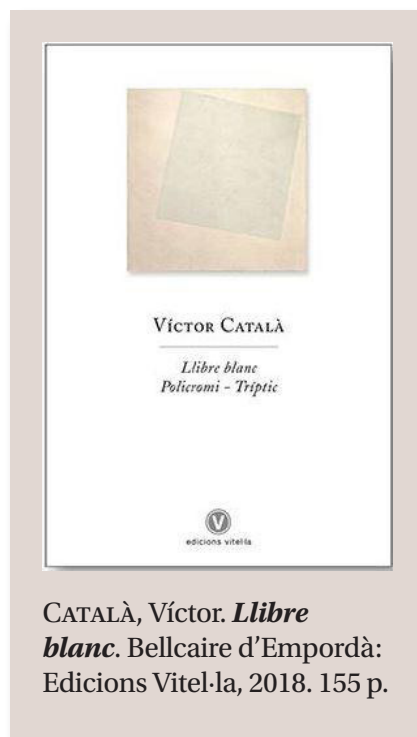
La segona part del llibre, «Policromi», s'inicia amb un proemi a mena de *captatio*, en què Víctor Català convida a llegir els seus poemes sense prejudicis, lluny de fineses literàries i acadèmiques, perquè el que cal buscar-hi són només «els fruits naturals del viure proteic i bullidor». Els temes es diversifiquen i mostren la finestra més fosca de les quatre que Víctor Català va obrir als quatre vents: la mort d'un infant a la nit, el gest entre tràgic i còmic, inacabat com el «gran dilema / que insoluble deixà l'eternitat», que es veu en la cara d'una dona morta...

Els poemes més representatius són «L'oca blanca» (la sublimitat del cigne del temps dels clàssics es converteix aquí, irònicament, en una oca senzilla de camp), símbol de la voluptat que trasllueix la imatge de la immersió de l'oca a l'aigua («i juguen folls, com dos aimants, / l'oca de neu i l'aigua bella»), però també del misteri de la creació, i «Vistes al mar», en què estableix un diàleg amb Joan Maragall per elogiar-lo com a poeta i com a creador: «desplega, Poeta, ta força radiant, / que tu també encises perquè ets mar gegant».

remet el lector de més de quaranta anys a moltes idees i èpoques viscuades. Viñas en fa categoria i fa servir la sivella, l'objecte, per diverses qüestions. L'amor, l'horror i el record —releix d'amor. L'incerta. Allò que en queda, un cop acabat el llibre, és una sensació inquietant. A sota la pell de Girona i, també, a la costa empordanesa, hi queda, des que algú es va fixar en els objectes i va escriure alguna cosa sobre la bestiesa de la joventut, un misteri d'absoluta «locura». Molts

escriptors acaben els textos a s'Agaró. Viñas també hi passa, entremig i amb la sivella, juga entre el desig i la pena d'un personatge que, malgrat les finestres de la vida, està vençut. La realitat és plena de foscor.

VIÑAS, Josep. *La sivella*. Maçanet de la Selva: Editorial Gregal, 2018. 184 p.

CATALÀ, Víctor. *Llibre blanc*. Bellcaire d'Empordà: Edicions Vitel·la, 2018. 155 p.

A la tercera part, «Tríptic», hi trobem tres poemes, «Les màquines», «Lo sant de la gleva» i «A un Romeu», que descriuen tres maneres de viure de l'home senzill: la dels pescadors que ignoren la bellesa que els envolta enmig del mar, la del jove pagès que, tot i conèixer la duresa del treball, renuncia a fugir-ne, i la del romeu, l'ésser lliure, una mena de superhome que, convertit d'home en Déu, esdevé immortal: «Amunt sempre, amunt, Romeu!».

Ens cal llegir la poesia de Víctor Català, que excava l'ànima humana per treure'n la seva ambició d'infinít i també les seves febleses.

